

A

JUDECĂTORIA Bălți
SEDIUL GLODENI

Republica Moldova, or. Glodeni, str. Ștefan cel Mare, nr.7
Tel. (0249) 2-28-91 / e-mail: jgl@justice.md.
www.instanțe.justice.md

✓ Curtea Constituțională a R.M.
mun. Chișinău strada Alexandru
Lăpușneanu 28.
MD 2004

Cerere de neconstituționalitate pe dosarul nr. 1-144/2023

Judecătoria Bălți sediul Glodeni vă remite în adresa dvs. sesizarea privind excepția de necunstituționalitate pe 21 file cu copia încheierii.

Grefier

Alla Ghelici

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,

Chișinău MD 2004,

Republica Moldova

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

prezentată în conformitate cu articolul 25 lit. d) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și articolele 38 alin.(I) lit. d) și 39 din Codul Jurisdicției Constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995 și art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție

A. Autorul excepției de neconstituționalitate¹

A.1. Persoană fizică - avocat

1. Nume Nogai

2. Prenume Stela

4. Telefon, e-mail (vor fi anonimizate) _____,

e-mail: _____

5. Reprezentant (dacă este cazul)

¹ Aici, autorul excepției de neconstituționalitate va alege rubrica relevantă, ștergându-le pe celelalte.

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de judecată²

În examinare la Judecătoria Bălți sediul Glodeni, judecătorul Cristina Rîmari, se află cauza penală de învinuire a lui Nafornița Victor de comiterea infracțiunii de violență în familie, prevăzută de art. 201¹ alin. (1) lit. a) Cod penal - comiterea acțiunilor violente intenționate de către un membru al familiei în privința altui membru al familiei, soldate cu vătămare ușoară a integrității corporale sau a sănătății.

Potrivit normei legale din art. 133¹ Cod Penal cu denumirea „Membru de familie”, este prevederea că prin membru de familie se înțelege: b) în condiția de locuire separată: (...), rudetele, (...).

Astfel, pentru examinarea acestei cauze penale este important ca să se stabilească faptul că persoanele, atât inculpatul, cât și partea vătămată să fie membri de familie, exact cum prevede art. 133¹ Cod Penal.

Pe cazul dedus judecării instanței de judecată, atât inculpatului cât și părții vătămate le-a fost stabilit statutul de membru de familie în condiții de locuire separată - rudetele.

Ulterior, la art. 134 Cod Penal cu denumirea Rudenia la alin (4) este prevăzută noțiunea de rudele apropiate, și anume *Rude apropiate sunt părinții, copiii, înfiitorii, copiii înfiați, frații și surorile, bunicii și nepoții lor*, făcând ca lista rudelor apropiate să fie exhaustivă și foarte clară, însă în art. 133¹ Cod penal cu noțiunea generică de rude fără a face referire la rudele apropiate.

Prin urmare, normele a căror control al constituționalității se cere a fi verificat, au relevanță directă în examinarea cauzei de către instanța de judecată.

Instanța de judecată este lăsată într-un vid legislativ pentru a determina exact sensul, interpretarea și aplicabilitatea legii, fără a denegra esența normei aplicabile.

² Această parte a formularului trebuie să conțină un rezumat al informațiilor pertinente referitoare la cauza dedusă judecării instanței de drept comun, i.e. instanței în fața căreia sau de care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate

C. Obiectul sesizării³

Prezenta sesizare are obiect solicitarea exercitării controlului constituționalității al unor prevederi cuprinse în art. 133¹ Cod penal cu noțiunea generică „Membru de familie”, cuprinse în sintagma de la lit. b) a acestui articol care prevede că prin membru de familie se înțelege: b) în condiția de locuire separată: (...), „rudete”, (...).

Considerăm că aceste prevederi sunt incidente în cauza dedusă judecătii, întrucât soluționarea dosarului penal în care a fost ridicată excepția depinde de interpretarea și aplicarea noțiunii de „membru de familie” astfel cum este definită în art. 133¹ lit. b) Cod penal. Mai precis, calificarea raportului juridic dintre părți, precum și încadrarea juridică a faptei deduse judecătii sunt determinate de această reglementare.

Totodată, se susține că noțiunea extinsă și generică de „rude” utilizată de legiuitor fără o delimitare clară în contextul locuirii separate creează incertitudine juridică, afectând principiul legalității incriminării prevăzut de art. 23 alin. (12) din Constituție și principiul securității juridice derivat din art. 1 alin. (5) din Constituție. În consecință, această prevedere contestată intră în sfera de competență *ratione materiae* a Curții Constituționale și este aplicabilă în mod direct la soluționarea cauzei concrete.

Consider cuvântul „rudete”, din conținutul art. 133¹ lit. b) Cod penal, nefiind explicat în codul penal, lasă loc de o interpretare extinsă. Or, nefiind stabilit concret până la al câțalea grad de rudenie persoana poate fi considerată membru de familie, mai cu seamă în condiții de locuire separată, dă temei de abuzuri și interpretări, și totodată contravine conceptului de familie.

Prezenta sesizare are ca obiect solicitarea exercitării controlului constituționalității sintagmei „rudete” din cuprinsul articolului 133/1 litera b) din Codul penal al Republicii Moldova, prin raportare la articolele 1 alin. (5) [principiul statului de drept și al securității juridice], art. 21 [principiul legalității incriminării și a pedepsei] corelat cu articolul 23 alin. (2) [exigența calității legii] din Constituția Republicii Moldova.

Norma contestată este de directă și imediată aplicabilitate la soluționarea cauzei penale aflate pe rolul Judecătoriei Bălți, sediul Glodeni (judecător Cristina Rîmari), privind învinuirea cetățeanului Nafornița Victor de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201/1 alin. (1) lit. a) din Codul penal (violența în familie).

³ În această parte a formularului se vor menționa prevederile contestate în fața Curții Constituționale, potrivit competenței sale *ratione materiae*. Aceste prevederi trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

Pentru a reține elementele constitutive ale acestei infracțiuni, instanța de judecată este obligată să stabilească, ca element premisă al laturii obiective (subiectul pasiv special), calitatea de „membru de familie” dintre învinuit și partea vătămată. Întrucât în speța pendinte s-a reținut condiția de locuire separată, încadrarea juridică a faptei depinde în mod restrictiv de aplicarea sintagmei „rudele” prevăzută la art. 133/1 lit. b) din Codul penal.

Prin urmare, validitatea constituțională a acestei norme condiționează direct soluționarea cauzei pe fond: o eventuală declarație a neconstituționalității sau o interpretare de neconstituționalitate a termenului generic va determina imposibilitatea încadrării faptei pe textul de incriminare special (art. 201/1 CP).

În contextul, ridicării excepției de neconstituționalitate este de menționat că aceasta ar avea ingerință și în norma constituțională de la art. 28 din Constituție cu prevederea Statul respectă și ocrotește viața intimă, familială și privată și art. 48 cu denumirea Familia cu conținutul:

(1) Familia constituie elementul natural și fundamental al societății și are dreptul la ocrotire din partea societății și a statului.

(2) Familia se întemeiază pe căsătoria liber consimțită între bărbat și femeie, pe egalitatea lor în drepturi și pe dreptul și îndatorirea părinților de a asigura creșterea, educația și instruirea copiilor.

(3) Condițiile de încheiere, de desfacere și de nulitate a căsătoriei se stabilesc prin lege.

(4) Copiii sînt obligați să aibă grijă de părinți și să le acorde ajutor.

Autorul excepției consideră că prevederea contestată generează o ingerință directă în drepturile fundamentale ale persoanei, contrară următoarelor standarde constituționale stabilite de Curtea Constituțională a Republicii Moldova:

Curtea Constituțională a Republicii Moldova a statuat în mod constant că principiul (*nullum crimen, nulla poena sine lege*) interzice în mod absolut extinderea prin analogie sau interpretarea extensivă a legii penale în defavoarea persoanei.

Prin utilizarea termenului general de „rudele” în cuprinsul art. 133/1 lit. b) CP, fără nicio nuanțare sau limitare a gradului de rudenie în cazul locuirii separate, sau fără a face referire că sunt rude apropiate, legiuitorul a lăsat textul de lege expus interpretărilor arbitrare. Spre deosebire de art. 134 alin. (4) din Codul penal, unde legiuitorul a definit strict și exhaustiv noțiunea de „rude apropiate”, în cazul

normei contestate s-a optat pentru un termen nedelimitat. Această omisiune tehnică obligă instanța de judecată să recurgă la o interpretare extensivă în defavoarea învinutului pentru a stabili dacă sub incidența legii penale speciale intră vărul, generând o incriminare imprevizibilă, interzisă de art. 7 din Constituție, cu prevederea „*Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și niciun alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică*” și art. 22 din Constituție cu prevederea *Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos.*

Pentru a respecta cerințele art. 23 alin. (2) din Constituție, o normă penală trebuie să fie clară, precisă și previzibilă, astfel încât o persoană să poată evalua, din textul normei și, la nevoie, cu ajutorul interpretării acordate de instanțe, care acțiuni și omisiuni atrag răspunderea penală.”

Sintagma contestată „*rudetele*” (în condiții de locuire separată) eșuează în a îndeplini acest test de calitate. În absența unei trimiteri exprese la gradele de rudenie din Codul civil sau la sfera art. 134 alin. (4) CP, cetățeanul este pus în imposibilitatea de a anticipa dacă un conflict fizic cu o rudă colaterală îndepărtată cu care nu locuiește împreună va fi investigat ca o infracțiune simplă contra integrității corporale (urmăribilă la plângerea prealabilă a victimei conform art. 152 CP) sau ca o infracțiune gravă de „*violență în familie*” (urmărită *ex officio* conform art. 201/1 CP).

Această ambiguitate plasează instanța de judecată într-un veritabil vid de precizie legislativă, obligând-o să suplinească rolul legiuitorului și să determine prin proprie apreciere limitele răspunderii penale, fapt ce aduce o atingere gravă principiului securității juridice și previzibilității normelor de incriminare, consacrat de art. 1 alin. (5) din Constituție.

Prevederile art. 133¹ lit. b) din Codul penal stabilesc că prin „*membru de familie*” se înțelege, inter alia, „*rudetele*” aflate în condiția de locuire separată. Această formulare ridică serioase probleme de constituționalitate prin raportare la următoarele considerente:

Incertitudinea noțiunii de „rudă” – Legiuitorul nu oferă o definiție precisă a termenului „*rudă*” în contextul art. 133¹ lit. b) Cod penal. Deși alte acte normative (de exemplu, Codul civil) definesc gradul de rudenie, aplicarea automată a acestor definiții în context penal nu este automată și nici explicit prevăzută. Aceasta generează ambiguitate cu privire la sfera de aplicabilitate a normei penale.

Principiul legalității incriminării – Conform art. 23 alin. (12) din Constituție, nicio pedeapsă nu poate fi stabilită sau aplicată decât în temeiul unei legi care este clară, precisă și previzibilă. Noțiunea generică și nedefinită de „rudă” afectează previzibilitatea legii penale, întrucât lasă loc unor interpretări arbitrare și impredictibile în aplicare.

Securitatea juridică și claritatea legii – Art. 1 alin. (5) din Constituție consacră principiul securității juridice, care impune ca normele legale să fie suficient de clare și previzibile. Or, formularea contestată nu oferă persoanelor vizate posibilitatea reală de a înțelege și anticipa efectele juridice ale conduitei lor.

Discriminare indirectă – În măsura în care această definiție largă include fără distincție rude aflate în grade foarte îndepărtate, poate apărea o disproporție între gravitatea faptelor și regimul sancționatoriu aplicabil, ceea ce afectează principiul proporționalității sancțiunii penale.

Jurisprudența Curții Constituționale subliniază constant că textele de lege trebuie să respecte exigențele de claritate și previzibilitate (ex: Decizia nr. 26/2019, Decizia nr. 405/2016), ceea ce nu este îndeplinit în prezentul caz.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție⁴

Prin prezenta sesizare, autorul excepției de neconstituționalitate pretinde că sintagma „rudele” din cuprinsul articolului 133¹ litera b) din Codul penal al Republicii Moldova, aplicată în condițiile locuirii separate a persoanelor, generează o ingerință directă, gravă și nejustificată în drepturile fundamentale protejate de articolele 1 alin. (5) [principiul statului de drept și al securității juridice], art. 21 [principiul legalității incriminării și a pedepsei] corelat cu articolul 23 alin. (2) [exigența calității legii], precum și art. 28 [viața intimă, familială și privată] și art. 48 [familia] din Constituția Republicii Moldova.

Art. 1 alin (1) Cod Penal prevede (1) *Prezentul cod este unica lege penală a Republicii Moldova.*

Art. 3 alin (2) Cod Penal prevede (2) *Interpretarea extensivă defavorabilă și aplicarea prin analogie a legii penale sînt interzise.*

(Remarcăm că noțiunile de rude, membri de familie, familie, nu au fost definite nici de Codul familiei. Referințe la noțiunea de familie le găsim în diferite reglementări interne precum art. 28, 48 și 49 din Constituție, și internaționale, precum art. 16 parag. 1 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, art. 8 parag. 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale.)

Nici noțiunea de rude, nici noțiunea de membru de familie, nici noțiunea de familie nu a fost definită în Codul penal.

Totodată legiuitorul în art. 133¹ Cod penal face referire la persoanele care pot fi considerate în sensul legii penale membri de familie. Însă cuvântul „rudele”, aplicabil în legislația penală pentru membru de familie, nefiind limitat de gradul de rudenie, sau până la care grad de rudenie rudele se pot considera membrii unei familii, permite interpretare acestui cuvânt până la o rudenie foarte îndepărtată, când nici persoanele nu bănuiesc și nici nu mai știu că ar putea fi rude și, de fapt, nici nu se consideră membrii aceleiași familii, și, de fapt, nu se poate pretinde ca astfel de persoane, cu denumirea generică de rude ar putea fi membri de familie precum și cercetate penal în cazul infracțiunii de violență în familie.

⁴ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta de ce consideră aplicabil unul sau mai mult drepturi garantate de Constituție, adică va argumenta dacă există o ingerință în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție.

Nu orice rudă poate fi încadrată și privită ca fiind membru de familie. Or, membru de familie poate fi considerată doar persoana care se bucură de protecția art. 8 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale.

În sensul art. 133¹ lit. b) Cod Penal se lasă de înțeles că orice rudă de orice grad cât de îndepărtat, chiar și în condițiile unui trai separat este considerat membru de familie, ceea ce contravine mai multor principii de drept, precum și prevederilor constituționale.

În așa fel, omisiunea legală, sub aspectul de nelimitare a gradului de rudenie ca persoana „rudele” să fie considerată membru de familie, duce la o interpretare inadmisibilă extensivă în sensul aplicării legii penale și este contrară normelor Constituției Republicii Moldova.

Totodată, necunoscând cu certitudine statutul său de membru de familie sub formă de rude, nici inculpatul, nici partea vătămată nu au putut aprecia corect încadrarea juridică a faptei și implicațiile legale ale relației dintre ei, ceea ce a generat ambiguități atât în faza de urmărire penală, cât și în cea de judecată, cu privire la aplicabilitatea dispozițiilor legale specifice violenței domestice, astfel cum sunt reglementate de Legea nr. 45-XVI din 1 martie 2007 privind prevenirea și combaterea violenței în familie, care stabilește cadrul legal pentru protejarea victimelor și sancționarea agresorilor.

Jurisprudență relevantă

Deciziile Curții Supreme de Justiție (CSJ):

CSJ a reiterat în mod constant că într-o cauză de violență domestică, relația de familie (inclusiv concubinajul) trebuie stabilită cu claritate, pentru a justifica aplicarea art. 201¹. Astfel, în Hotărârea nr. 4/2020, CSJ a statuat că inexistența certă a relației de familie poate conduce la recalificarea faptei sub alte articole, cum ar fi vătămarea corporală (art. 151-152).

Curtea Constituțională a Republicii Moldova:

În mai multe decizii (ex: Decizia nr. 23/2018), s-a subliniat că termenul „membru de familie” trebuie interpretat în conformitate cu principiile de protecție a victimelor vulnerabile, incluzând nu doar soțul/soția, ci și persoanele care trăiesc în comun și dezvoltă o relație asemănătoare celei de familie.

Practica instanțelor de fond și apel:

Au existat spețe unde lipsa clarității privind statutul familial a fost invocată ca apărare, inculpații susținând că nu se poate vorbi de violență domestică dacă relația nu este juridic dovedită. Totuși, instanțele au apreciat probe indirecte (martori, conviețuire efectivă) pentru a stabili caracterul relației.

Cauze CEDO relevante pentru Moldova:

Deși nu vizează direct Moldova, CEDO (ex. cauza E.M. c. României) a trasat linii directoare privind obligația statului de a asigura protecție efectivă în cazurile de violență domestică, ceea ce influențează interpretarea și aplicarea normelor interne.

Aspecte de urmărit în practica judiciară moldovenească cu aplicabilitate la speță ar fi: Definierea clară a noțiunii de „membru de familie”; Probele necesare pentru a demonstra existența relației familiale; Modul în care instanțele echilibrează între dreptul la apărare al inculpatului și protecția efectivă a victimei și dacă este respectat principiul proporționalității; Implementarea ordinelor de protecție și sancțiunile aplicabile în cazul încălcării acestora.

Incidența și încălcarea art. 1 alin. (5), art. 21 și art. 23 alin. (2) din Constituție: Lipsa de claritate, precizie și previzibilitate a normei de incriminare. Interzicerea analogiei în defavoarea persoanei

Curtea Constituțională a statuat în mod constant că principiul *nullum crimen, nulla poena sine lege* (consacrat în art. 21 din Constituție și art. 7 din CEDO) impune nu doar simpla existență a unei legi de incriminare, ci și o calitate superioară a acesteia. O normă penală trebuie să fie clară, precisă și previzibilă, permițând destinatarului să își Hit-ul modeleze comportamentul și să anticipeze consecințele juridice ale actelor sale.

Sintagma contestată „rudele” din cuprinsul art. 133¹ lit. b) din Codul penal eșuează în a îndeplini acest test constituțional de calitate din următoarele considerente:

- **Omisiunea legislativă și lipsa delimitării gradului de rudenie:** Spre deosebire de art. 134 alin. (4) din Codul penal, unde legiuitorul a definit strict și exhaustiv sfera noțiunii de „rude apropiate”, în cadrul normei contestate s-a optat pentru termenul generic și abstract de „rudele”. Codul penal nu stabilește până la al câțalea grad de rudenie o persoană poate fi atrasă în sfera răspunderii penale specifice infracțiunilor de familie.

- **Imprevizibilitatea încadrării juridice în caz de locuire separată:** În ipoteza în care persoanele nu împart un domiciliu comun (locuire separată) și nu există o relație de facto bazată pe sprijin reciproc, utilizarea cuvântului „rudele” permite o interpretare extensivă până la grade de rudenie colaterale extrem de îndepărtate (ex. veri dreupți, veri de-al doilea). Un cetățean se află în imposibilitatea de a anticipa dacă un conflict fizic cu o rudă îndepărtată, cu care nu coabitează, va fi investigat ca o infracțiune simplă contra integrității corporale (ex. art. 152 CP – urmăribilă doar la plângerea prealabilă) sau ca o infracțiune gravă de „violență în familie” (art. 201¹ CP – urmărită *ex officio*).
- **Obligarea instanței la interpretare extensivă (analogie nepermisă):** Această ambiguitate plasează instanța de judecată într-un veritabil vid de precizie legislativă. Pentru a soluționa cauza, judecătorul este nevoit să suplinească rolul legiuitorului și să apeleze la o interpretare extensivă în defavoarea învinuitului, fapt interzis în mod absolut de art. 3 alin. (2) din Codul penal și de jurisprudența CCRM.

Concluzie parțială: Textul de lege, prin caracterul său fluid, lasă loc abuzurilor și interpretărilor arbitrare ale organelor de urmărire penală și instanțelor, încălcând flagrant principiul securității juridice (art. 1 alin. 5) și dreptul la un proces echitabil prin extinderea nepredictibilă a legii penale.

2. Incidența și încălcarea art. 28 și art. 48 din Constituție: Deturnarea conceptului de „familie” și a obligațiilor pozitive ale statului

Articolele 28 și 48 din Constituție garantează protecția vieții de familie și definesc familia ca elementul natural și fundamental al societății. Totodată, dreptul internațional (art. 8 din CEDO) și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (ex. *Opuz c. Turciei*, *Talpis c. Italiei*) impun statelor obligații pozitive de a institui un cadru juridic eficient pentru prevenirea și combaterea violenței domestice.

Cu toate acestea, protecția specială oferită de textul de incriminare al violenței în familie (art. 201¹ CP) nu poate fi extinsă *in infinitum* fără a goli de conținut însuși conceptul juridic și sociologic de „familie”:

- **Disocierea dintre rudenia biologică și legătura familială efectivă:** Nu orice rudă biologică, de orice grad, este în mod automat un „membru de familie”.

În sensul Convenției de la Istanbul și al jurisprudenței CEDO, viața de familie presupune existența unor legături de jure (căsătorie, filiație directă) sau a unor legături de facto caracterizate prin conviețuire, interdependență economică, afecțiune și sprijin moral.

- **Efectul pervers al normei:** Considerând că orice rudă, oricât de îndepărtată și în condițiile unui trai separat, intră sub incidența art. 133¹ lit. b) CP, legiuitorul egalează artificial relațiile de rudenie îndepărtate cu nucleul familial protejat de Constituție. Acest fapt nu sporește protecția victimelor vulnerabile, ci diluează eficiența mecanismelor instituite prin Legea nr. 45/2007 privind prevenirea și combaterea violenței în familie.

În acest sens, este extrem de relevantă jurisprudența comparată a **Curții Constituționale a României (Decizia nr. 264 din 27 aprilie 2017)**. Deși în acea speță s-a analizat problema inversă (unde condiționarea emiterii unui ordin de protecție de existența coabitării în cazul concubinilor a fost considerată o încălcare a dreptului la viață și integritate), raționamentul instanței constituționale subliniază un adevăr fundamental:

Elementul definitiv pentru reținerea incidenței legislației privind violența domestică este natura și substanța relației (asimilate celei de familie), iar interpretările rigide, neclare sau disproporționate ale legii, de natură să creeze confuzii privind statutul de membru de familie, aduc atingere obligației statului de a ocroti viața privată și intimă (art. 26 din Constituția României, corespondentul art. 28 din Constituția Republicii Moldova).

Prin urmare, în cazul de față, obligarea inculpatului și a victimei (veri colaterali care locuiesc separat) de a fi asimilați unei „familii” în sens penal, în absența oricăror repere de proximitate sau coabitare clar definite de lege, constituie o ingerință neproporțională în dreptul la viață privată și o deturnare a conceptului constituțional de familie stabilit de art. 48 din Legea Supremă.

Sintagma „rudele” din cuprinsul art. 133¹ lit. b) din Codul penal, prin lipsa de precizie și neprecizarea gradului de rudenie aplicabil în ipoteza locuirii separate, generează o imprevizibilitate totală în materia incriminării penale. Aceasta obligă instanțele de judecată să aplice analogia defavorabilă, încălcând simultan principiul statului de drept, dreptul la un proces echitabil, precum și limitele constituționale de ocrotire a vieții private și de familie.

Aici consider că ar fi relevantă o analiză comparativă și jurisprudența în materie de violență în familie din România:

„Spre ilustrare, prin Decizia nr. 264 din 27 aprilie 2017, Curtea Constituțională a României a analizat standardul de protecție a victimelor violenței în familie prin prisma cauzelor CEDO Opuz împotriva Turciei și Talpis împotriva Italiei, reținând că obligațiile pozitive ale statului implică măsuri adaptate pentru a proteja persoanele aflate în relații de vulnerabilitate domestică, inclusiv în condiții de locuire separată.

*Cu toate acestea, din analiza hotărârilor instanței de la Strasbourg (Hajduová împotriva Slovaciei), rezultă că rațiunea incriminării specifice a violenței în familie rezidă în vulnerabilitatea particulară a victimelor generată de legăturile de proximitate, dependență sau conviețuire specifică mediului familial. *

Or, prin utilizarea termenului generic de „rudele” în condiții de locuire separată (art. 133/1 lit. b) Cod penal al RM), legiuitorul a deturnat acest scop legitim. Spre deosebire de instrumentele de drept civil (cum a fost cazul în jurisprudența română citată), în dreptul penal nicio normă nu poate fi lăsată într-o stare de imprecizie care să permită extinderea calității de subiect pasiv special la nesfârșit. Lipsa de delimitare a gradului de rudenie în condiții de locuire separată lipsește norma penală de elementul esențial al violenței domestice – vulnerabilitatea raportului de proximitate familială – transformând orice diferend penal între persoane care împart un ascendent comun îndepărtat într-o infracțiune împotriva familiei, fapt ce contravine principiului legalității și calității legii.”

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție⁵

În vederea stabilirii neconstituționalității sintagmei „*rudetele*” sau a omisiunii de „*rudete apropiate*” din cuprinsul articolului 133¹ litera b) din Codul penal, în ipoteza aplicării acesteia persoanelor care au domiciliu separat și nu întrețin o comunitate de viață, autorul excepției solicită Curții Constituționale aplicarea testului standard de proporționalitate, structurat metodologic în conformitate cu exigențele articolului 54 din Constituție.

Sintagma contestată instituie o ingerință directă în dreptul la un proces echitabil, sub aspectul legalității și previzibilității incriminării (art. 21, art. 22 și art. 23 alin. (2) din Constituție, art. 7 din CEDO), raportat la dreptul la respectarea vieții private și de familie (art. 28 și art. 48 din Constituție, art. 8 din CEDO).

Jurisprudența CEDO privind claritatea legii penale – Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat în mod constant necesitatea ca normele penale să fie clare și previzibile. În cauza *Kokkinakis c. Grecia* (1993), CEDO a statuat că „o normă nu poate fi considerată drept „lege” dacă nu este formulată cu suficientă precizie pentru a permite oricărei persoane – consultându-se la nevoie cu un avocat – să își regleze comportamentul.” De asemenea, în cauza *Güler și Uğur c. Turciei* (2014), Curtea a reiterat că „legea trebuie să fie accesibilă și previzibilă în aplicare pentru a asigura protecția împotriva arbitrarului.”

În contextul prevederilor art. 133¹ lit. b) Cod penal, lipsa unei clarități suficiente cu privire la întinderea noțiunii de „*rudă*” generează riscul ca destinatarii normei penale să nu poată anticipa efectele juridice ale propriilor fapte, încălcând astfel exigențele impuse de art. 7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului privind principiul legalității incriminării („*Nullum crimen, nulla poena sine lege*”).

Mai mult, în cauza *Güler și Uğur c. Turciei* (2014), instanța de la Strasbourg a reiterat că legea penală trebuie să fie accesibilă și previzibilă în aplicare pentru a asigura o protecție eficientă împotriva arbitrarului autorităților statale.

⁵ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta, după caz, de ce consideră că îi este încălcat unu sau mai multe drepturi garantate de Constituție. Este recomandabil ca acesta să urmeze, în argumentarea sa, următorii pași: (1) dacă ingerința în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție este prevăzută de lege; în caz afirmativ, (2) dacă ingerința urmărește realizarea unui scop legitim permis de Constituție; în caz afirmativ, (3) dacă există o legătură rațională între ingerință și scopul legitim urmărit; în caz afirmativ, (4) dacă ar putea fi instituite alte măsuri legislative la fel de eficiente și mai puțin intruzive pentru dreptul/drepturile fundamentale în discuție; în caz afirmativ, (5) dacă ingerința este proporțională cu scopul legitim urmărit.

Sub aspectul substanței relațiilor de familie, jurisprudența constantă a CEDO (ex. *Marckx c. Belgiei*, 1979) relevă că „viața de familie” presupune existența unor relații reale, concrete și efective de viață comună, iar nu simple legături biologice sau genetice abstracte. Extinderea automată a calității de „membru de familie” la rude colaterale îndepărtate care locuiesc separat contravine acestei viziuni autonome a Convenției.

Testul de proporționalitate expus în art. 54 din Constituție impune răspuns la următoarele întrebări:

1. Dacă ingerința este prevăzută de lege? [Criteriul calității legii]

Pentru ca o ingerință să fie considerată ca fiind „prevăzută de lege”, textul normativ nu trebuie doar să fie adoptat de Parlament, ci să îndeplinească standardele de claritate și previzibilitate.

Articolul 133¹ lit. b) din Codul penal folosește termenul generic de „rudele”, fără a stabili vreo demarcație în funcție de gradul de rudenie (până la gradul II, III sau IV) și fără a condiționa reținerea infracțiunii de existența unei relații de facto de sprijin ori conviețuire.

Această omisiune legislativă transformă norma într-una fluidă și imprevizibilă. Destinatarii legii penale nu pot cunoaște cu certitudine dacă un conflict survenit între rude îndepărtate care locuiesc separat va fi calificat drept o infracțiune de drept comun (ex. leziuni corporale ușoare) sau o infracțiune specifică violenței în familie, urmărită din oficiu și sancționată mult mai sever.

Prin urmare, deși ingerința are o bază legală formală, **legea nu îndeplinește criteriul constituțional al calității**, generând riscul unei interpretări extensiv-penale defavorabile, contrar art. 3 alin. (2) din Codul penal.

2. Dacă ingerința urmărește realizarea unui scop legitim permis de Constituție?

În mod abstract, incriminarea distinctă a actelor de violență domestică și definirea subiecților acestora urmărește un scop legitim indiscutabil: protecția sănătății, a integrității fizice și psihice a persoanelor vulnerabile din cadrul celei sociale, precum și prevenirea criminalității, în acord cu obligațiile pozitive ce derivă din art. 28 din Constituție și din Convenția de la Istanbul.

3. Dacă există o legătură rațională între ingerință și scopul legitim urmărit?

Autorul sesizării consideră că legătura rațională de cauzalitate se rupe în momentul în care legiuitorul extinde protecția penală specifică violenței în familie asupra tuturor rudelor, indiferent de grad, în condiții de locuire separată.

Scopul legii este protejarea unui mediu familial caracterizat prin vulnerabilitate dependentă, proximitate fizică și interdependentă. Extinderea acestei umbre de protecție la veri, unchi sau alte rude îndepărtate care nu împart o gospodărie comună și nu au o viață de familie efectivă nu contribuie la eradicarea violenței domestice, ci diluează și deturneză însăși substanța conceptului de „familie”.

4. Dacă ar putea fi instituite alte măsuri legislative la fel de eficiente și mai puțin intruzive? [Criteriul necesității]

Răspunsul este afirmativ. Legiuitorul din Republica Moldova avea la îndemână soluții tehnico-juridice mult mai precise și mai puțin intruzive pentru drepturile fundamentale, utilizate pe larg în spațiul democratic european, prin care să limiteze aria subiecților fără a lăsa loc arbitrariului:

- **România:** Art. 199 din Codul penal român limitează expres noțiunea de membru de familie la rudele în linie directă, frați și surori, stabilind un prag clar: *până la gradul al IV-lea inclusiv*, punând un accent deosebit pe relația de coabitare.
- **Franța și Germania:** Codurile penale ale acestor state (art. 222-13 CP Francez; *StGB* German) restrâng sfera de aplicare prin raportare la criteriul „gospodăriei comune” (*Mitglieder des Haushalts*) sau al coabitării efective, refuzând să asimileze legătura pur biologică cu cea de familie în absența conviețuirii.
- **Italia:** Legislația penală circumscrie subiecții la soți, parteneri sau rude apropiate *care conviețuiesc*, excluzând rudele separate de domiciliu de la tratamentul penal agravant al violenței domestice.

Așadar, statul ar fi putut opta pentru definirea exactă a gradului de rudenie (ex. până la gradul II sau IV) sau pentru introducerea condiției alternative a unei relații de coabitare/dependentă socio-economică, măsuri ce ar fi asigurat eficiența normei fără a sacrifica securitatea juridică.

5. Dacă ingerința este proporțională cu scopul legitim urmărit? [Proporționalitatea stricto-sensu]

Norma actuală instituie un dezechilibru major între interesul public (urmărirea penală a violenței) și drepturile individuale (dreptul de a cunoaște limitele incriminării). Prin neprecizarea gradului de rudenie în caz de locuire separată, textul art. 133¹ lit. b) din Codul penal dă naștere unei incertitudini juridice absolute.

Se încalcă astfel și standardele stabilite de Comitetul ONU pentru Drepturile Omului (Comentariul General nr. 19), care subliniază că „noțiunea de familie” trebuie privită ca o unitate efectivă și funcțională, ce presupune o comunitate de viață și relații afective reale, iar nu o ficțiune juridică bazată pe arbori genealogici extinși.

Echivalarea unui conflict banal între două rude colaterale îndepărtate, separate teritorial și social, cu fenomenul grav al „violenței în familie” reprezintă o măsură disproporționată, care forțează instanțele de judecată să recurgă la analogii in malam partem și sancționează individul în baza unei norme penale imprevizibile.

În sprijinul excepției de neconstituționalitate referitoare la art. 133¹ lit. b) Cod Penal, care definește „membrul de familie” ca incluzând și „rudele” în condiții de locuire separată, se impun următoarele clarificări:

1. Principiul legalității și previzibilității sancțiunilor penale

Conform art. 7 CEDO (Nullum crimen sine lege), orice incriminare trebuie să fie clară, previzibilă și precisă, astfel încât orice persoană să poată anticipa consecințele juridice ale faptelor sale. În cauza Kokkinakis c. Grecia (1993), CEDO a subliniat că legea penală trebuie să fie accesibilă și previzibilă pentru a evita interpretări arbitrare.

Textul art. 133¹ lit. b) Cod Penal folosește termenul „rudele” fără a delimita gradul de rudenie aplicabil, ceea ce permite interpretări extensiv-penale. Această imprecizie normativă contravine principiului previzibilității și clarității prevăzut de art. 3 alin. (2) Cod Penal („Interpretarea extensivă defavorabilă și aplicarea prin analogie a legii penale sunt interzise”).

2. Art. 8 CEDO și protecția noțiunii de „viață de familie”

CEDO, în jurisprudența sa constantă (ex. Marckx c. Belgia, 1979), interpretează „viața de familie” ca fiind relații reale și efective de viață comună, nu simple legături biologice. Extinderea noțiunii de „membru de familie” la rude îndepărtate care nu întrețin relații efective intră în contradicție cu această doctrină și riscă să încalce art. 8 CEDO, care garantează respectarea vieții private și familiale.

3. Art. 23 din Constituție și dreptul de a cunoaște legea

Orice persoană trebuie să își poată cunoaște și înțelege obligațiile legale. Ambiguitatea termenului „rudele” face ca atât inculpatul cât și partea vătămată să nu aibă certitudinea dacă relația lor juridică intră sub incidența normei penale, ceea ce încalcă dreptul la siguranță juridică (art. 23 alin. 2 Constituție).

4. Riscul ingerințelor arbitrare în exercitarea drepturilor fundamentale

Or, art. 54 din Constituție prevede că restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale trebuie să fie proporțională și justificată, ceea ce impune existența unui text clar și predictibil. În lipsa unei delimitări clare a noțiunii de „rude”, există riscul unor ingerințe arbitrare în exercitarea drepturilor fundamentale, ceea ce depășește limitele unei ingerințe proporționale și necesare într-o societate democratică.

5. Necesitatea armonizării cu standardele internaționale

Art. 4 și art. 8 din Constituție stabilesc obligația Republicii Moldova de a interpreta și aplica normele interne în conformitate cu tratatele internaționale privind drepturile omului. În context, jurisprudența CEDO impune o abordare restrânsă a noțiunii de „viață de familie” și condamnă extinderea acesteia la rude care nu întrețin relații efective (ex.: Mitchell c. Regatul Unit, 1983).

Astfel se cere a fi făcută o concluzie la cele expuse în acest capitol

În temeiul argumentelor prezentate, dispoziția legală criticată contravine standardelor de calitate a legii penale. Pentru asigurarea unui echilibru just între exigențele art. 1, 21, 23, 28, 48 și 54 din Constituție, se impune:

1. **Declararea neconstituționalității sintagmei „rudele”** din cuprinsul art. 133¹ lit. b) din Codul penal al Republicii Moldova;
2. **În subsidiar, pronunțarea unei hotărâri de interpretare (hotărâre interpretativă)** prin care să se stabilească faptul că sintagma „rudele” în condiții de locuire separată poate produce efecte juridice în materie penală *exclusiv* în limitele unui anumit grad de rudenie apropiată (ex. gradul II) și doar în prezența dovedită a unei relații efective, continue și funcționale de familie.

Având în vedere cele de mai sus, prevederea din art. 133¹ lit. b) Cod Penal referitoare la „rudele”:

- încalcă principiul legalității și previzibilității sancțiunilor penale (art. 7 CEDO, art. 3 alin. (2) Cod Penal),

- contravine protecției vieții private și familiale garantate de art. 8 CEDO și art. 28, 48 din Constituție,
- creează un risc de ingerințe arbitrare în drepturile fundamentale (art. 54 Constituție),
- și încalcă dreptul persoanei de a-și cunoaște și înțelege obligațiile legale (art. 23 Constituție).

Prin urmare, se impune declararea neconstituționalității sintagmei „rudele” din art. 133¹ lit. b) Cod Penal sau, în subsidiar, obligarea legiuitorului să clarifice prin lege gradul de rudenie aplicabil și natura relației efective ce trebuie să existe între persoanele respective pentru a intra sub incidența legii penale.

Analiză comparativă: delimitarea noțiunii de „membru de familie” în alte state europene

Pentru a întări necesitatea unei delimitări clare a noțiunii de „membru de familie”, merită menționat că majoritatea statelor europene definesc această categorie într-un mod restrictiv și precis, evitând interpretările extinse care pot duce la insecuritate juridică.

România: Codul penal român (art. 199) definește „membru de familie” ca fiind soțul, fostul soț, rudele în linie directă, frații și surorile, dar numai până la gradul al IV-lea inclusiv și doar dacă există relații de coabitare sau conviețuire. Astfel, legiuitorul român a introdus un prag clar pentru aplicarea normei penale.

Franța: În dreptul penal francez, „membres de la famille” include persoane care locuiesc împreună în cadrul aceleiași gospodării (art. 222-13 Cod penal). Chiar și în cazuri de rude, se pune accent pe existența unei relații de coabitare efectivă, nu pe simpla legătură biologică.

Germania: Codul penal german (StGB) face referire la „Mitglieder des Haushalts” (membrii gospodăriei), evitând extinderea la rude îndepărtate și punând accent pe existența unui mediu familial concret și stabil.

Italia: Legea italiană privind violența domestică și infracțiunile conexe delimitează membrul de familie ca fiind soțul, partenerul, rudele apropiate care conviețuiesc. Rudele care nu locuiesc împreună cu victima nu sunt, de regulă, încadrate în această categorie.

Observăm că în toate aceste jurisdicții europene, există două elemente esențiale pentru definirea „membrului de familie”: Gradul de rudenie apropiată; Existența unei relații efective de conviețuire/coabitare este adesea un criteriu obligatoriu.

Prin contrast, dispoziția din art. 133¹ lit. b) Cod Penal al Republicii Moldova permite ca orice rudă, indiferent de grad și fără necesitatea existenței unei relații efective, să fie considerată „membru de familie” în scop penal. Aceasta creează un dezechilibru clar față de standardele europene și contravine principiului de previzibilitate și proporționalitate.

Pe lângă jurisprudența CEDO și analiza comparativă a legislației europene, merită subliniate și recomandările și liniile directoare ale organismelor internaționale:

Convenția de la Istanbul (Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și violenței domestice, 2011):

Art. 3 lit. b) definește „violența domestică” ca fiind „toate actele de violență fizică, sexuală, psihologică sau economică ce au loc în familie sau în gospodărie sau între foști sau actuali soți ori parteneri, indiferent dacă autorul conviețuiește sau a conviețuit cu victima”. Se observă clar accentul pus pe conviețuire sau existența unei relații efective și continue, nu doar pe simple legături de rudenie biologică.

ONU – Comentariile generale ale Comitetului pentru Drepturile Omului (CCPR):

În Comentariul General nr. 19 privind protecția familiei (1984), Comitetul ONU subliniază că „noțiunea de familie” trebuie să fie înțeleasă ca o unitate efectivă și funcțională, variabilă în funcție de contextul cultural și social, dar care presupune o comunitate de viață efectivă și relații afective.

Carta Socială Europeană (revizuită, 1996):

Art. 16 privind protecția familiei stabilește că „familia, în calitate de unitate fundamentală a societății, are dreptul la protecție socială, juridică și economică”. În raportările statelor membre, GREVIO (grupul de experți al Consiliului Europei) a subliniat constant că „protecția familiei” trebuie să fie înțeleasă în sens restrâns și aplicabil efectiv relațiilor apropiate și continue.

În lumina jurisprudenței CEDO, care accentuează necesitatea existenței unei „vieți de familie” reale și efective, legislației europene comparate, care limitează clar gradul de rudenie și pune accent pe conviețuire, și recomandărilor internaționale (ONU, Consiliul Europei) care favorizează o interpretare restrictivă și funcțională a noțiunii de „membru de familie”, devine evident că prevederea din art. 133¹ lit. b) Cod Penal, prin utilizarea generală și nelimitată a termenului „rudele”, fără clarificări privind gradul de rudenie sau natura relației efective, este contrară:

- principiului legalității (art. 7 CEDO și art. 3 alin. (2) Cod Penal),
- principiului previzibilității și proporționalității restrângerii drepturilor fundamentale (art. 54 Constituție), și principiilor internaționale privind protecția vieții de familie (art. 8 CEDO).

CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

Admiterea prezentei excepții de neconstituționalitate ridicată în dosarul 1-23138657-26-1-27092023.

Exercitarea controlului constituționalității a unor prevederi din Art. 133¹ lit.(b) CP, care prevede că, prin membru de familie se înțelege: b) în condiția de locuire separată: (...), „rudetele”, (...), în vederea corespunderii ingerinței art. 20, 23, 26, 54, 115 din Constituția Republicii Moldova.

Scopul prezentei sesizări este de a exclude o interpretare extensivă a prevederilor codului penal.

JUDECĂTORIA BĂLȚI SEDIUL GLODENI

Republica Moldova, or. Glodeni, str. Ștefan cel Mare, 7
email: jgl@justice.md; Tel.: /+373 249/ 22891
www.instante.justice.md

Dosarul penal nr.1-144/2023
1-23138657-09-1-27092023

ÎNCHEIERE

09 iunie 2026

or.Glodeni

Judecătoria Bălți, sediul Glodeni

Instanța de judecată în componență:

Președintele ședinței, judecătorul

Grefier

Cu participarea:

Procurorului

Apărătorului

Avocatului

în lipsa:

părții vătămate

inculpatului

Cristina Rîmari
Alla Ghelici

Nicolae Burcovschi
Stela Nogai
Ion Racovița

Anatolie Josanu
Victor Nafornița

examinând în ședință publică cererea avocatului Stela Nogai în numele inculpatului Victor Nafornița privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în cauza penală de învinuire a lui Victor Nafornița în baza art.201¹ alin.(1) lit.a) Cod penal,

constată:

1. Pe rolul Judecătoriei Bălți sediul Glodeni în examinare se află cauza penală de învinuire a lui Victor Nafornița de comiterea infracțiunii prevăzută de art.201¹ alin.(1) lit.a) Cod penal.
2. La data de 04 iunie 2026, în cadrul ședinței de judecată a cauzei, avocatul Stela Nogai, acționând în interesele inculpatului Victor Nafornița, a depus cerere prin care solicită sesizarea Curții Constituționale în vederea ridicării excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor cuprinse în textul art.133¹ lit.b) Cod penal, deoarece inculpatului și părții vătămate în cauză i-au fost stabilit statutul de membru de familie în condiții de locuire separate – rudele.
3. În susținerea cererii, autorul a specificat că, sintagma "rudele" în condiții de locuire separată din cuprinsul art.133¹ lit.b) Cod penal urmează a fi declarată neconstituțională, în subsidiar, cu obligarea legiuitorului să clarifice gradul de rudenie aplicabil și natura relației efective ce trebuie să existe între persoanele respective pentru a intra sub incidența legii penale.
4. Astfel că, urmează a fi exercitat controlul constituționalității a unor prevederi din art.133¹ lit.b) Cod penal, care prevede că, prin membrul de familie se înțelege: b) în condiția de locuire separată (...), "rudele", (...), în vederea corespunderii ingerinței art.20, 23, 26, 54, 115 din Constituția Republicii Moldova.
5. În ședința de judecată procurorul Nicolae Burcovschi și avocatul Ion Racovița, acționând în interesele părții vătămate Anatolie Josanu, s-au pronunțat pentru

JUDECĂTORIA BĂLȚI SEDIUL GLODENI

Republica Moldova, or. Glodeni, str. Ștefan cel Mare, 7
email: jgl@justice.md; Tel.: /+373 249/ 22891
www.instante.justice.md

- respingerea cererii apărătorului ca fiind neîntemeiată având ca motiv tergiversarea examinării cauzei penale.
6. Apărătorul inculpatului Victor Nafornița, avocatul Stela Nogai, a solicitat admiterea cererii în sensul declarat.
  7. Inculpatul Victor Nafornița a solicitat anterior examinarea cauzei în lipsa sa, cererea fiind admisă.
  8. Instanța de judecată, audiind opiniile participanților la proces, studiind materialele dosarului, reține următoarele:
  9. În conformitate cu art.7 alin. (3), (3¹) și (3²) Cod de procedură penală, în cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.
  10. La ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.
  11. Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune în termen de 5 zile prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează continuarea examinării în fond a cauzei. Însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă, cu excepția examinării demersurilor privind măsurile procesuale de constrângere. Instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională în termen de 5 zile de la data emiterii încheierii.
  12. În lumina art.135 alin.(1) lit.a) din Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.
  13. Excepția poate fi ridicată de către una din părți, de reprezentantul acesteia sau de instanța de judecată din oficiu.
  14. Potrivit pct.1 din dispozitivul Hotărârii Curții Constituționale nr.2 din 9 februarie 2016, în sensul articolului 135 alineatul (1) literele a) și g) coroborat cu articolele 20, 115, 116 și 134 din Constituție, excepțiade neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de oricare dintre părți sau de reprezentantul acesteia, precum și de instanța de judecată din oficiu.
  15. La ridicarea excepției verificarea aplicabilității în cauza examinată a prevederilor contestate prin sesizare îi revine, în primul rând, instanței de judecată.

JUDECĂTORIA BĂLȚI SEDIUL GLODENI

Republica Moldova, or. Glodeni, str. Ștefan cel Mare, 7
email: jgl@justice.md; Tel.: /+373 249/ 22891
www.instante.justice.md

Excepția de neconstituționalitate este un instrument de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale și poate fi ridicată doar în cadrul examinării unei cauze în instanța de judecată.

16. Prin urmare, norma contestată trebuie să fie aplicabilă la soluționarea cauzei aflate pe rolul instanței de judecată.

17. În jurisprudența sa, Curtea a reamintit că, la ridicarea excepției de neconstituționalitate, instanței de judecată îi revine obligația de a verifica dacă prevederile contestate au mai făcut obiect al controlului de constituționalitate, fiind necesar a fi evitate sesizările repetate, prin care prevederile criticate să mai facă obiect al controlului de constituționalitate, din perspectiva unor critici similare în alte excepții de neconstituționalitate.

18. Totodată Curtea a stabilit faptul că dacă există o hotărâre prin care o prevedere a fost constatată ca fiind constituțională sau există o decizie de inadmisibilitate, acestea nu constituie un impediment pentru a ridica o altă excepție de neconstituționalitate din perspectiva altor critici de neconstituționalitate.

19. Având drept reper criteriile expuse supra și interpretarea acestora oferită de Curtea Constituțională, instanța indică că sesizarea avocatului Stela Nogai are obiect de examinare norma art.133¹ lit.b) Cod penal, respectiv fără îndoială intră în categoria actelor supuse controlului de constituționalitate potrivit art.135 din Constituție.

20. Potrivit actului de învinuire inculpatului Victor Nafornița i-a fost imputată săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.201¹ alin. (1) lit.a) Cod penal în calitate de verișor – ruda în condiții de locuire separată cu partea vătămată Anatolie Josanu, astfel, că instanța este ținută să examineze inclusiv fondul acuzației aduse acestuia, norma art.133¹ lit.b) Cod penal, în coroborare cu art.201¹ alin.(1) lit.a) Cod penal, fiind aplicabilă cauzei examinate.

21. Sesizarea este ridicată de partea în proces, și anume – nemijlocit de apărătorul inculpatului Victor Nafornița, avocatul Stela Nogai.

22. Cu referire la ultimul aspect instanța a constatat că anterior sintagma "rudele" în condiții de locuire separată din cuprinsul art.133¹ lit.b) Cod penal, în subsidiar, cu obligarea legiuitorului să clarifice gradul de rudenie aplicabil și natura relației efective ce trebuie să existe între persoanele respective pentru a intra sub incidența legii penale, nu a făcut obiect al controlului de constituționalitate.

23. Din considerentele enunțate, având în vedere că exercitarea jurisdicției instanței se rezumă la stabilirea întrunirii criteriilor expuse supra, instanța găsește cererea întemeiată și în conformitate cu prevederile art.7, art. 342 Cod de procedură penală, instanța de judecată,

dispune:

Se admite cererea avocatului Stela Nogai în exercitarea apărării inculpatului Victor Nafornița privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în cauza penală de învinuire a lui Victor Nafornița în baza art.201¹ alin. (1) lit.a) Cod penal, referitor la sintagma "rudele" în condiții de locuire separată din cuprinsul art.133¹ lit.b) Cod penal, în subsidiar, cu obligarea legiuitorului să clarifice gradul de rudenie aplicabil și natura relației efective ce trebuie să existe între persoanele respective pentru a intra sub incidența legii penale.

JUDECĂTORIA BĂLȚI SEDIUL GLODENI

Republica Moldova, or. Glodeni, str. Ștefan cel Mare, 7
email: jgl@justice.md; Tel.: /+373 249/ 22891
www.instante.justice.md

Se ridică excepția de neconstituționalitate și se expediază Curții Constituționale sesizarea înaintată de avocatul Stela Nogai pentru exercitarea controlului constituționalității a unor prevederi din art.133¹ lit.b) Cod penal, care prevede că, prin membrul de familie se înțelege: b) în condiția de locuire separată (...), "rudele", (...), în vederea corespunderii ingerinței art.20, 23, 26, 54, 115 din Constituția Republicii Moldova.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Digitally signed by Rîmari Cristina
Date: 2026.06.09 17:44:51 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

Cristina Rîmari